

Οι μπλε στολές χρειάζονται αγάπη!

Αλλά γιατί δεν την παίρνουν;

Το 2009, ένας υψηλόβαθμος αξιωματικός της αστυνομίας έλεγε σε εφημερίδα μεγάλης κυκλοφορίας ότι η μεγάλη δουλειά προσέγγισης μεταξύ αστυνομίας και ελληνικής κοινωνίας που είχε επιτευχθεί με σκληρή δουλειά μέσα στην προηγούμενη δεκαετία, τον Δεκέμβριο του 2008 είχε πάει στράφι. Αυτή ήταν μια εκτίμηση από τα ψηλά πατώματα του υπουργείου Δημόσιας Τάξης η οποία προερχόταν από το γεγονός ότι η κοινωνική σύνθεση των ανθρώπων που φώναζαν «μπάτσοι, γουρούνια, δολοφόνοι» σε διαδηλώσεις ανά την Ελλάδα είχε διευρυνθεί απελπιστικά, με αφορμή την τότε δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου. Αντανακλαστικά, τον Οκτώβριο του 2009 το υπουργείο «Δημόσιας Τάξης» θεώρησε καλό να αλλάξει το όνομά του και να ξαναβαφτιστεί σε υπουργείο «Προστασίας του Πολίτη». Το μήνυμα σαφές: εμείς είμαστε εδώ για να προστατεύουμε τον πολίτη, όχι να τον σκοτώνουμε –και ειδικά αν αυτός είναι όντως «πολίτης», δηλαδή νεαρός με καταγωγή από ευνοημένη οικογένεια. Η ονομασία «δημόσια τάξη» που για αιώνες κοσμούσε την προμετωπίδα του εν λόγω υπουργείου πέρασε σε σχετική αφάνεια.

Αυτή η αντανάκλαστική μετονομασία δεν δούλεψε από μόνη της, αλλά συνοδεύτηκε από μια σειρά μέτρων μέσα στα χρόνια. Μεταξύ άλλων, η αστυνομία προσπάθησε με έναν αρκετά σπημένο τρόπο, κάποιες μέρες του χρόνου, να μην δίνει αφορμές σε τρίτους για να καλλιεργούν το μίσος εναντίον της. Έστω και κάποιες μόνον μέρες το χρόνο! Σε μια τουλάχιστον περίπτωση που διέρρευσε προς τα ΜΜΕ τον Οκτώβριο του 2021, το αρχηγείο της αστυνομίας είχε εκδώσει την εξής εντολή στις δικάβαλες περιπολίες των ΔΙ.ΑΣ.

«Λόγω της επετείου από τον θάνατο του Ζακ Κωστόπουλου, δεν θα έλθετε καμία ομάδα σε αντιπαράθεση για το θέμα αυτό με πολίτες προκειμένου να αποφευχθούν οι εντάσεις και δυσφήμιση της υπηρεσίας. Επιπλέον, λόγω της κατάστασης που επικρατεί με τους διανομείς (delivery), θα αποφεύγετε το επόμενο διάστημα βεβαίωση τροχονομικών παραβάσεων και κλιμάκωση επεισοδίων με τους εν λόγω οδηγούς.» [1]

Η εφημερίδα *TA NEA* σε εκείνη την περίπτωση είχε επισημάνει ότι οι οδηγίες αυτές δεν δίνονταν μέσω ασυρμάτων στους ΔΙΑΣ αλλά

μέσω *viber*. Το σημαντικό όμως, ως συνήθως, δεν είχε να κάνει με το τεχνικό μέσο μετάδοσης των εντολών, αλλά με το γεγονός ότι το αρχηγείο πρόσεχε τη δημόσια εικόνα της αστυνομίας και την περιφρουρούσε με συγκεκριμένες εντολές αποχής ή αποφυγής ορισμένων «αντιπαραθέσεων και εντάσεων». Το αρχηγείο με άλλα λόγια γνωρίζει μια χαρά ότι οι υπάλληλοί του προκαλούν «αντιπαραθέσεις, εντάσεις, επεισόδια και κλιμάκωση» με τους διάφορους «πολίτες» και «διανομείς» και έστω για μία μέρα ή μια εβδομάδα τους ζητούσε να απέχουν. Η προσπάθεια αποφυγής κλιμάκωσης της «δυσφήμισης της υπηρεσίας» δεν είναι η μόνη που έχει εφαρμοστεί σαν μέθοδος.

Δίπλα σε αυτήν, και με πολύ εντατικό τρόπο τα τελευταία χρόνια, το κράτος αναπτύσσει μια ορισμένη αυτο-θυματολογία, γύρω δηλαδή από τους διάφορους κρατικούς υπαλλήλους που πέφτουν υποτίθεται θύματα ρατσισμού ή βίας! Ποιοι είναι αυτοί οι υπάλληλοι; Πρώτα-πρώτα, αυτοί που την περίοδο 2020-2021, μέσα στην καραντίνα, είχαν προτεραιότητα εξυπηρέτησης στα σούπερ μάρκετ! Οι μπάτσοι και οι γιατροί! Όλοι όσοι έχετε επισκεφτεί νοσοκομείο τον τελευταίο χρόνο θα έχετε προσέξει κάτι απίστευτα αφισάκια στην είσοδο που τα έχει βάλει το κράτος και καταγγέλλουν την «ιατροφοβία» και τη βία ενάντια «στις λευκές μπλούζες»! Δηλαδή, τη δίκαιη και ηχηρή επιθετικότητα που βγαίνει στον καθένα μας όταν αντιμετωπιζόμαστε σαν ζώα σε ένα νοσοκομείο με ώρες ολόκληρες αναμονής, απασία, υποτίμηση και σαν σφαχτάρια από το ιατρικό προσωπικό! Ειδικά την περίοδο του covid που τα νοσοκομεία είχαν κλείσει και οι γιατροί τον παίζανε ομαδικώς, αυτές οι συνθήκες χειροτέρευσαν ακόμη περισσότερο. Οι θάνατοι πολλαπλασιάστηκαν, οι γιατροί επικαλούνταν τον ιό από την Κίνα, η αναμονή μεγάλωνε, ε... και μάλλον έπεφτε και καμιά ψιλή. Σύμφωνα με ένα δημοσίευμα που έχουμε χρησιμοποιήσει ξανά, την περίοδο της πανδημίας οι θάνατοι από άλλες ασθένειες, ειδικά από καρκίνους, εκταξέυτηκαν. [2] Εν ολίγοις, η εργατική τάξη, και ειδικά στις μεγάλες ηλικίες, έφαγε ιατρική πειθαρχία με το τσουβάλι, και η όποια αντίδρασή της βαφτί-

στηκε «ιατροφοβία»!

Μια αντίστοιχη «-φοβία» όμως πλήττει και μια άλλη «επαγγελματική κατηγορία»: τους αστυνομικούς! Οι οποίοι πλήττονται, λέει, από την «αστυνομο-φοβία», τον κοινωνικό ρατσισμό ενάντια στους αστυνομικούς! Και μετά τον πρόσφατο θάνατο του αστυνομικού από φωτοβολίδα κατά τη διάρκεια επεισοδίων με οπαδούς του Ολυμπιακού στον Ρέντη, οι λόγοι περί κοινωνικοί ρατσισμού που βιώνουν οι μπάτσοι έδωσαν και πήραν. Πολλοί μπάτσοι και οι φίλοι τους, εντός και εκτός υπηρεγίων, διαμαρτυρόμενοι έντονα ότι δεν έκλαψε ο κάθε ένας για τον θάνατο του αστυνομικού όσο θα έκλαιγε για τον Χ Αλέξανδρο Γρηγορόπουλο ή τον Ψ Κώστα Φραγκούλη, διακήρυτταν ότι «όλες οι ζωές έχουν σημασία!» Από αυτό το ιδιόρρυθμο «Blue Lives Matter» μαθαίνουμε, λοιπόν, ότι μπορεί κάποιος να είναι ρατσιστής απέναντι σε αυτούς που έχουν την εξουσία! Επόμενη έρχεται μάλλον και η εφοπλιστο-φοβία, κατά την οποία η κοινωνική πλειοψηφία ενστερνίζεται στερεότυπα και προκαταλήψεις κατά των συγγνών εκμεταλλευτών και μαφιόζων καραβοκύρηδων. Η αλήθεια είναι όμως ότι τόσο οι γιατροί όσο και οι αστυνομικοί είναι κάποια καθημερινά πρόσωπα του κρατικού μηχανισμού που συναντά τακτικά η εργατική τάξη και συνεπώς ο ρόλος τους στην πειθαρχησή της αρκετά κομβικός.

Έτσι, αφού δεν «έπιασε» κοινωνικά ο «καθαγιασμός» τους κατά την περίοδο της πανδημίας, ο Τύπος ανέλαβε να κάνει τη βρωμοδουλειά τόσο μέσω της παρουσίας του ιδιαίτερου ρατσισμού που αντιμετωπίζουν όσο και της έκθεσης του ιδιαίτερου ψυχικού βόθρου... εεε κόσμου που εμφανίζουν. Με όλο και μεγαλύτερη συχνότητα, οι αστυνομικοί παρουσιάζονται σαν θύματα και «καθημερινοί άνθρωποι», «ένστολοι πολίτες». Το 2021, εν μέσω πανδημίας και κυνηγητού με ξε-μάσκωτα πιτσιρίκια στις πλατείες, το κανάλι της ΕΛΑΣ στο Youtube πλάσαρε τη σειρά βίντεο «DeerBlue» στην οποία εστίαζε σε αστυνομικές ιστορίες, π.χ. διάσωσης βρεφών, που θα αποδείκνυαν ότι οι αστυνομικοί είναι τόσο ευαίσθητοι όσο όλοι εμείς οι υπόλοιποι. Τα γυρίσματα της σειράς γίνονταν εκτός αστυνομικών κτιρίων και οι πρωταγωνιστές-αστυνομικοί αφηγητές εμφανίζονταν σε κοντινά πλάνα στην κάμερα, χωρίς βέβαια να φοράνε στολή.

Η *Καθημερινή* τον Ιούνιο του 2023 ανέλαβε να παρουσιάσει μια τέτοια έρευνα που αποκάλυπτε ότι περίπου το 40% των αστυνομικών στην Ελλάδα νιώθουν ταυτόχρονα τόσο περηφάνεια όσο και ντροπή για το επάγγελμά τους, ενώ το 20% νιώθει μόνο ντροπή. Ένα πραγματικό δράμα! «Ο κόσμος συγχέει όλους τους αστυνομικούς με όσους είναι στα ΜΑΤ, οι οποίοι εκπροσωπούν το 3% μών», ανέφερε προς επιβεβαίωση της αστυνομοφοβίας και ο Μιχάλης Λώλης, διοικητής στο Τμήμα αντιμετώπισης ρατσιστικής βίας στην Αττική και πολιτικός επιστήμονας.

Παρ' όλα αυτά, η ΕΛΑΣ συνέχισε (και θα συνεχίσει βέβαια) να σκοτώνει κόσμο, και φρόντιζε τουλάχιστον αυτοί να είναι τσιγγάνοι, όχι από αυτούς δηλαδή που θα ξεσηκωνόταν για να υπερασπιστεί και το πανελλήνιο! Τον προπερίσινον Δεκέμβρη, για παράδειγμα, σκότωσε τον 16χρονο Ρομ Κώστα Φραγκούλη στη Θεσσαλονίκη. Με αφορμή τη δολοφονία η Όλγα Κλωντζά, από την εφημερίδα *Το Βήμα*, με ένα εντυπωσιακό ρεπορτάζ φαίνεται να έθεσε στους αναγνώστες της το ερώτημα: «γιατί μωρέ; Λίγα περνάνε και οι αστυνομικοί;». Σε μια σελίδα έβαλε δίπλα-δίπλα δύο μαρτυρίες από υποκείμενα που εκπροσωπούσαν ατομικά τους τσιγγάνους και τους μπάτσους, με τίτλους «Εγώ ο Ρομά» και «Εγώ ο αστυνομικός».

Στη μαρτυρία του «Ρομά» τονίστηκε ο ρόλος του ρατσισμού εναντίον τους στις δουλειές και στα σχολεία. Στη μαρτυρία του «Αστυνομικού» έμφαση δόθηκε στις δυσκολίες της δουλειάς, για παράδειγμα τα ωράρια, τους κινδύνους και τα προβλήματα συνεννόησης με τους πολίτες! Ο αστυνομικός βέβαια που εργάζεται στη Δυτική Αττική, παραδεχόταν έπειτα ότι η περιοχική της εργασίας του ήταν όντως «πυρήνας εγκληματικότητας, διότι εδώ ζουν πληθυσμιακές ομάδες με ροπή σε τέτοιες συμπεριφορές». [4] Τι καθόλου πρωτότυπη εθνικοσοσιαλιστική σκέψη! Υπερβολικοί! Αν αλλάξετε το «πληθυσμιακές ομάδες» με το «φυλές» και στο «ροπή» προσθέσετε τη λέξη «φυσική» (που υπονοείται), όλα θα σας βγάλουν το αυθεντικό νόημα τους! Παρ' όλα αυτά, είναι η αστυνομία που αντιμετωπίζει τον πραγματικό ρατσισμό γιατί όπως λέει στο *Βήμα* ο αστυνομικός «...δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα [σ.σ. για το έγκλημα] δίχως την κοινωνία στο πλευρό μας. Ξέρετε, για εμάς ακόμα και μια καλημέρα στον δρόμο είναι βάλλισμο. Θέλουμε οι άνθρωποι να μας μιλούν, γιατί μόνο έτσι μπορούμε να τους βοηθήσουμε». [5]

Αρκετά πρόσφατα, τον Ιανουάριο του 2024 η αστυνομία μας σκέφτηκε και άλλον έναν τρόπο να έρθει κοντά με τον «πολίτη» και ειδικά αυτούς τους ανήλικους που τους έχει ήδη για εντατική πειθαρχηση από τώρα στους δρόμους και τις πλατείες γύρω από τα σχολεία τους και τις γειτονιές τους. Πρόσφατα η Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης σκέφτηκε να ιδρύσει ένα μουσείο αστυνομίας μέσα στο αστυνομικό της μέγαρο και να το ανοίξει προς λειτουργία στο κοινό –και ειδικά το μαθητικό κοινό της Θεσσαλονίκης. Αυτούς δηλαδή που τραγουδούσανε στο Καυτατζόγλειο και στίχους του ΛΕΣ για προσευχές και ΔΙΑΣ να πέφτουν απ' τις μηχανές. Δύσκολα τα πράγματα! Το μέλ που έστειλε η ΓΑΔΘ στις εκπαιδευτικές αρχές της Μακεδονίας, έγραφε:

«Πρωταρχικός στόχος της εν λόγω Συλλογής [σ.σ. Ιστορικών Κειμηλίων] είναι η προβολή του έργου και της ιστορίας του αστυνομίας στον ελλαδικό χώρο μέσω ξεναγήσεων μαθητών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης με σκοπό την καλλιέργεια αγάπης και σεβασμού για την ιστορία του αστυνομικού θεσμού».

Δεν είμαστε καθόλου αισιόδοχοι ότι οι μαθητές της Δυτικής Θεσσαλονίκης, όπου εδράζεται και το αστυνομικό μέγαρο, θα αισθαν-

θούν αγάπη και σεβασμό για την αστυνομία βλέποντας το «ιστορικό» κλομπ με το οποίο ο αστυφύλαξ και ο χωροφύλαξ χτυπούσαν τον αριστερό στον εμφύλιο, τα «αντικοινωνικά υποκείμενα» στη χούντα, τους «καμικάζι» με τα παπάκια στη δεκαετία του 1980! Η πολύ πιο μεταμοντέρνα γερμανική αστυνομία, αντί για κριντζ μουσείο χειροπέδας και κλομπ επέλεξε άλλη οδό. Να ντύσει μια σειρά από μοντέλα με αστυνομικές στολές, να οικειοποιηθεί το κοινωνικά διαδεδομένο ACAB (All Cops Are Beautiful, ντε!) και να το κοτσάρι ψηλά σε κτίρια της πόλης όπου κανείς δεν θα φτάνει να το βανδαλίσει. Ε, μη νομίζετε ότι τέτοια πράγματα αποκλείεται ποτέ να έρθουν και στα μέρη μας.

Τι να κρατούσαμε πάντως απ' όλα τα παραπάνω; Γιατί εδώ και 15 χρόνια η αστυνομία κοιτάει με νέα ένταση την εικόνα της; Γιατί το υπουργείο ξαναβαφτίστηκε το 2009; Γιατί η ΓΑΔΘ νιώθει έλλειψη αγάπης και σεβασμού την οποία φροντίζει, έστω έτσι, να καλλιεργήσει; Γιατί διαβάζουμε συνεχώς για την αστυνομο-φοβία και τον ψυχικό κόσμο των μπάτσων; Γιατί ο κόσμος «συγχέει την αστυνομία με τα ΜΑΤ»; Γιατί στη Δυτική Αττική δεν λένε ούτε «καλημέρα» στους αστυνομικούς;

Η ελληνική αστυνομία, όχι από το 2010 και όχι από το 2004, αλλά λίγο-πολύ από τότε που υπάρχει είναι βασικά ένας πολιτικός θεσμός. Δεν μπορεί να υπάρξει ούτε αυτή ούτε το ελληνικό κράτος το ίδιο αν δεν στηρίζεται πάνω «στην αγάπη και τον σεβασμό» των πολιτών. Πάρτε το και με αριθμούς: η αστυνομία έχει περί τους 50.000 υπαλλήλους σε μια χώρα 11 εκατομμυρίων. Μόνοι τους δεν μπορούν να περιφρουρήσουν και να εξασφαλίσουν κάποια κοινωνική συνοχή. Χρειάζονται δεκάδες και εκατοντάδες χιλιάδες άλλους, τους λεγόμενους «πολίτες», όχι για να τους λένε «καλημέρα», αλλά για να τους βοηθούν στην αστυνόμευση, να είναι τα «ματιά τους» και τα «αυτιά τους»

στην κάθε γωνιά της επικράτειας. Με ένα βαρύ παρελθόν σαν αυτό που έχει η ελληνική αστυνομία, στον μεσοπόλεμο και το τσάκισμα των μειονοτήτων και των εργατών, στον εμφύλιο, στις μεταπολεμικές δεκαετίες, στη χούντα... ήταν από μόνο του ένα τιτάνιο έργο στα χρόνια της εθνικής συμφιλίωσης, στις δεκαετίες μετά τη Χούντα, η αστυνομία να ξαναχτίσει ένα προφίλ για τον εαυτό της που θα φαίνεται και θα είναι φιλελεύθερο στην καρδιά του. Σε ένα λιγάκι παλιότερο κείμενό μας που εστίαζε για παράδειγμα στο πώς η αστυνομία στεκόταν απέναντι στους ομοφυλόφιλους, δείξαμε πως ο λόγος της και οι πρακτικές της μετατοπίστηκαν ως προς το παρελθόν. [6] Δεκαετία τη δεκαετία οι μπάτσοι έγιναν αστυνομικοί, «έμαθαν γράμματα», βελτιώθηκαν όχι στην καταστολή αλλά στην διοίκηση των διαφόρων «πληθυσμιακών κατηγοριών» (sic). Τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, της χοντρής κρίσης που βιώνουμε, που οι μισθοί μας κόβονται στο μισό και με το ζόρι επιβιώνουμε, η ηγεσία της αστυνομίας γνωρίζει ότι θα γίνει ο πρώτος στόχος πολλών από εμάς που το ελληνικό κράτος ποδοπατάει αυτή τη στιγμή. Ταυτόχρονα, το κράτος γνωρίζει ότι όσο επιχειρεί να μας πειθαρχεί στη δουλειά και να μην βγάζουμε κίχ, θα πρέπει να μας διαχειρίζεται και με έναν τρόπο που δεν περιλαμβάνει μόνο ξύλο. Τα τελευταία τέσσερα χρόνια, αρχής γενομένης από τη διετία της πανδημίας οπότε η αστυνομία βρέθηκε δυναμικά στην αιχμή μιας πρωτόγνωρης πειθαρχησης, τουλάχιστον πρωτόγνωρης για όσους δεν έχουν ζήσει την πραγματική Χούντα, οι προσπάθειες αναμόρφωσης του προφίλ της αστυνομίας πυκνώνουν ολοένα.

Και εμφανίζονται να πυκνώνουν πάνω σε μια υπάρχουσα πόλωση. Από τη μια, η αστυνομία σε αυτή την κοινωνία έχει τους συμμάχους της και δεν είναι και λίγοι. Οι βασικοί της σύμμαχοι συνδέονται μαζί της μέσω υλικών και ιδεολογικών συμφερόντων. Ο ρουφιάνος μικροαστός γείτονας που δεν θέλει ύποπτους πισσιρικάδες στην πλατεία έξω από το σπίτι του, ή μετανάστες να περιφέρονται τα βράδια στη γειτονιά «του». Ο ιδιοκτήτης σούπερ-μάρκετ του οποίου το μαγαζί φρουρούσαν με περιπολίες οι ΔΙΑΣ την εποχή της «καραντίνας». Από την άλλη, οι εχθροί της αστυνομίας είναι κατά πολύ περισσότεροι. Είναι αυτοί στη μούρη των οποίων έσκαγε ο φάρος του περιπολικού στην πλατεία για να τους απειλήσει –και πάλι στην περίοδο της καραντίνας. Είναι αυτοί που από πάντα τρώνε εξακριβώσεις καθημερινά στα μέσα μαζικής μεταφοράς και τους δρόμους. Αυτοί που αιμόφυρτοι ψυχορραγούν κάτω από τις μπότες και μέσα στις χειροπέδες των μπάτσων, πάνω στον πεζόδρομο κάποιας Γλάδστωνος. Ή αυτοί που τρώνε αδέσποτες σφαίρες από τον Βύρωνα μέχρι τα Εξάρχεια, και από το Πέραμα μέχρι τη Θεσσαλονίκη. Και οι δεκάδες χιλιάδες φίλοι τους. Είναι αυτοί που από θέση και από άποψη, από ένστικτο και από το πώς μεγάλωσαν, δεν πρόκειται να δώσουν την αγάπη τους στις μπλε στολές.

Υποσημειώσεις

- [1] «Η ΕΛ.ΑΣ στέλνει οδηγίες στο viber των ανδρών της ΔΙΑΣ: Οι εντολές για Ζακ, ντελιβεράδες και Ρομά», *ΤΑ ΝΕΑ*, 26.10.2021.
- [2] «Ασθενής και μόνος με τον καρκίνο», Δημήτρης Γαλιάνης, *Το ΒΗΜΑ*, 21.12.2022.
- [3] «Πώς νιώθουν οι αστυνομικοί όσο φορούν τη στολή τους;», *Καθημερινή*, 18.6.2023.
- [4] «Οι αθέατες όψεις δύο κόσμων», Όλγα Κλωντζά, *Το Βήμα*, 18.12.2022.
- [5] Στο ίδιο.
- [6] «Ομοφυλοφιλία, κράτος και τάξεις στη μεταπολεμική Ελλάδα, 1950-1990 (μέρος β΄). Οι μπάτσοι μαθαίνουν γράμματα (πριν πάνε στο Pride)», *151*, τχ. 25, άνοιξη-καλοκαίρι 2022.